

være af den Interesse, at han tör ønske ved Selskabets Protection at sikkre Videnskaben og sig selv den. Der besluttedes at det forsynet med Selskabets Segl, som er i Secretairens Værge, overleveredes til Bevaring i Selskabets Kasse, som staaer under en egen Commission.

Mödet den 18de Februar.

Den smukke, med mange Rækker af malede Figurer bedækte brændtleers Vase som Geheimelegationsraad *Bröndsted* foreviste og forklarede, er en nöiagtig Copie, forfærdiget af *Giustiniani* i Neapel og tilhørende Hofjægermester *Brun* til Krogerup, af en meget større antik Brændtleers Vase funden, for faa Aar siden, i en Grav ved Volci paa den etrusiske Kyst, i faa Miles Afstand fra Rom. Dette Locale er i höi Grad mærkværdigt, ved den meget store Mængde af græske *Keramia* *), som her fandtes ved Eftergravning i de sidste 15—20 Aar og som have meer end fordoblet det Stof af denne Art, som var forhaanden, til archæologisk Studium i de europæiske Museer og Privatsamlinger. — Endydermere har den overordentlige Mængde græske *Keramia* som i den sidste Tid ere fundne paa dette Kystströg, i Volci, Canino, Tarquinii o. s. v., bestyrket den, af andre Grunde rimelige Formodning, at *hellenske* Plantestæder og Handelspladser blomstrede til en Tid, vel omtrent fra Midten af det 6te til ind i det tredie Aarhundrede för vor Tidsregning, meget nordligere, end man sædvanligen antog, paa Italiens Sydkyst og ganske uden for de Kyststrækninger, som man tilforn pleiede at henregne

*) Da man, for Kortheds Skyld, bruger denne Benævnelse (efter den græske: *κεράμια*) saa bemærkes, at man ved dette Ord forstaaer ikke blot egentlige Vaser, men alle Beholdningsredskaber, Lösöre og Huusgeraad, (Utensilia) af brændt Leer, en Materie, som intet Folk, hverken ældre eller nyere, saaledes som Hellenerne, har forstaaet enten at forarbeide ved Brænding til den Grad af Fiinhed, Lethed og Udholdenhed, eller at smykke med saa varige Figurgrupper af mangfoldig Farve.

til det græske Italien og at betegne med det underlige Navn Magna Græcia. *)

Nærværende ziirlige Copie er en toöret Vase (*σχεῖνος δῶπιον*) omtrent af 2 Fods Höide og af det Slags som man pleier at kalde *Hydria* (Vandkrukker); dens Original, som tilhører Prindsen af Canino's (den nu afdöde *Lucien Bonapartes*) Familie, skal være i det mindste dobbelt saa stor. — Den er bedækket fra överst til nederst med en stor Mængde Figurer ordnede i 6 større Rækker, (tre paa hver Side) foruden Halsens og Fodens Figurer og de mindre Rader af architectonsk-symmetriske Arabesker og Blomsterzirater, der adskille hine større Rækker. — Ogsaa den kegleformede, forholdsmæssig meget lille, Fod er omgivet med en Række af 5 mandlige nøgne Figurer tilhest og ridende efter hverandre, dog saaledes at de tvende ere adskilte fra de tre andre ved 2 ioniske Söiler.

Vasen har ved første Öiekast ingen bestemt Forside, uden for saavidt Haandfangene og de under disse anbragte Architecturzirater adskille Figurrækkerne, men dens hele sortfirniserede Overflade er paa begge Sider af Haandfangene lige rigt bedækket med en Mangfoldighed af Figurer hvis Hovedfarve er rød, men med Anvendelse af adskillige andre Farver, især paa Attributerne som Skjolde, Hjelme, Sværd, og paa Beklædningen. — Disse underordnede Farver ere især Hvidt, Guld, Violet og Sort. — Baade Legemernes anatomiske Antydninger og Beklædningens Folder ere her, som sædvanligt, angivne med sorte Conturlinier.

Halsens Figurgrupper bestaae i fire *Fürspand* (to paa hver Side), den første med tvende mandlige Figurer paa Vognen; af disse holder den ene, som er yngre og nøgen, Tömmen, den anden, ældre og skægget, er ifört hvide Vaaben, Hjelm, Skjold og Harnisk, og fører sin lange Lantse i höire Haand; over Figurerne sees to Stjerner, og over Hestene henflyver en Fugl (en Örn?); Terrainet er her, som overalt paa denne

*) Om den store Mængde af græske Terracotta-Vaser som fandtes, siden Aaret 1820, ved Volci, kan eftersees, foruden *Gerhard's* Rapporto intorno i Vasi Volcenti, Roma 1831, som er et vigtigt Skrivt over denne Gjenstand, *Bröndstedts* Brief Description of thirty-two ancient greek painted Vases &c. London 1832, og de senere Aars Bulletins udgivne af Instituto di corrispondenza Archeologica i Rom.

Vase, antydet med hvide Punkter. Disse have, under dette første Fiirspand, en Bevægelse opad, hvorved det synes tilsigtet at *dette Fiirspand skal tænkes opstigende*, hvilket end mere bestyrkes derved, at *en qvindelig ungdommelig og beklædt Figur med to Fakler*, og atter over denne Figur en Stjerne, sees at ile frem foran Hestene. — Under disse, samt under den nys nævnte fakkelbærende Figur, sees 4 *Delphiner* at boltre sig i Vandet, der blot er antydet med hvide Punkter.

Denne Gruppe synes at tyde hen paa antike Forestillinger om den personificerede Morgenstjerne (*ἄστρο φωσφόρος*) som bebuder Solens Komme og opstiger foran Heliosvognen fra Havets Skjød. Men hermed stemmer ingenlunde hverken Udseende eller Beklædning af de tvende Personer paa den, *Phosphoros* følgende Vogn; og det vil, af Vasens Beskaffenhed i det Hele, som man siden skal antyde, blive indlysende, hvorfor man hverken i denne Gruppe eller mange af de følgende Forestillinger kan søge nogen bestemt mythisk (religiøs) Betydning.

Derpaa følger et *andet* Fiirspand med to beklædte qvindelige Figurer paa Vognen.

Det *tredie* Fiirspand styres af en ung skægløs Figur, hvis Hoved er omgivet af en tofarvet Glorie (hvid og violet); over Hestene svæver en qvindelig Seiersgenius, som med begge Hænder fremholder en Krands. Under Hestene, paa det med Punkter antydede Terrain ere fire smaa Blomster. Enhver skjønner, at denne Gruppe synes at tilsvare antike Forestillinger om *Helios* (Solen), som, fra sin høie Bane paa Firmamentet, opvarmer Jorden og fremlokker dens Blomster. Imidlertid har, som man snart indseer, dette Fiirspand og dets Styrer lige saa lidt som de tvende foregaaende, nogen særegen Betydning eller mythisk Forbindelse med det Övrige.

Paa den *fjerde*, ligeledes af 4 vælige Heste fremdragne Vogn ere tvende Figurer, den ene qvindelig, den anden mandlig men yngre. Denne sidstes Hoved er omgivet af en Glorie; de holde Begge Tømmer i Hænderne, som ofte paa græske malede Vaser, og over Hestene henflyver en stor qvindelig beklædt Figur (Seiersgenius), som fremholder i venstre Haand en Laurbær- eller Oliegreen (som enten er Seirens eller Fredens Symbol).

Disse ere Forestillingerne paa Vasens Hals.

Af de sex større Figurrækker, som bedække Vasens Bredesider eller convexe Overflade (*κοιλία*), har den første Række 8 menneskelige (eller Gude-) Figurer og 5 Heste, nemlig, fra Venstre til Höire, *a*) en heel beklædt *qvindelig Figur* med den hieratiske Stav (*σκήπτρον*) i höire Haand. Hun er vendt imod og synes at tale med *b*) *Zeus*, som sidder i en Lænestol der staaer paa en særegen Forhöining. Guden har sine sædvanlige Attributer: Örne paa Scepter og Stol og Tordenkilen ved Siden. Paa Zeusstolens Ryg læner sig *c*) en *Herakles* som Yngling, staaende, med Köllen (*κορύνη*) i venstre Haand. Derpaa følger atter en firspændt Vogn med *d* og *e*, *to Figurer*, den ene mandlig og med en tofarvet Glorie om Hovedet, staaende paa Vognen og holdende med begge Hænder Tømmen hvormed han styrer de vælige Heste; den anden *qvindelig*, med viid Beklædning; hun holder en antændt Fakkelt i höire Haand og fatter med venstre Haand om den fortil fremstaaende Halvcirkelhöile (*ἀντιῶς*) paa Vognen som hun just vil bestige; (skal denne Gruppe atter betyde *Helios* og *Selene*? eller hvilke Andre af Lysguderne?). *f*) En staaende, *mandlig*, paa et let Skjerf nær, nøgen *Figur*, som holder en Krands i höire Haand og synes med venstre Haand at tilbyde en stor, trebægeret, hvidmalet Blomst til *g*) *Poseidon*, som, paa sædvanlig Maade, sidder paa en hieratisk, præstelig Stol (*δίφρος ὀκλαδάς*) og holder Treforken i venstre Haand. Under Poseidon, paa et særegt lidet lavere Terrain, som er antydet med hvide Punkter, sees en omvendt (paa Siden liggende) eenöret Vase af det Slags som man sædvanligen kalder Skjenkevaser (*οἰνοχόαι*). Endelig har denne Række endnu *h*) en *qvindelig beklædt Figur* som galoperer frem paa en vælig Hest og holder med begge Hænder sit, i en Halvcirkel over Hovedet flagrende Gevandt. Hun sidder med begge Been samlede paa höire Side af Hesten (som f. Ex. Faustina i Costume af en Dea Lucifera paa Antoninus Pius' Medaglions *) hvis Tømme hun holder i venstre Haand.

Man behöver ikke her at gennemgaae flere af denne Vases talrige Forestillinger, for fuldkommen at indsee disses Beskaffenhed. Det bemærkes her endnu kun i Forbigaaende, at den convexe Overflades *to sidste Figur-Rader*, paa Vasens modsatte Side, have ikkun *Amazon-grupper*, forestillende disse mythiske Skjoldmöers Kamp med hellenske

*) See Buonarrotti Medagl. ant. III, I.

Helte — en Gjenstand som utallige Gange forekommer efter ældre hellenske, især attiske Monumenter; som var f. Ex. malet af *Micon* i Theseustemplet; udført i Elfenbeen og Guld paa Skjoldet af den staaende *Pallascoloss* af *Phidias* i Parthenon (see *Pausanias* 1 Bogs 17 Cap. § 2); udført i Marmor paa den indre Frise af Apollonstemplet i Bassæ i Arkadien, hvilket *Iktinos* byggede kort efter Aar 428 før vor Tidsregning (*Pausanias* 8de Bogs 41de Cap. § 5) og siden, efter hine classise Værker, paa mangfoldige Sarkofager, Vaser o. s. v.

Ligesaa vist som det er, at alle her nævnedes Figurer ere i antik Costüm, saa at en saadan Zeus, en saadan Herakles, en saadan Poseidon o. s. v. letteligen lader sig paavise paa antik-hellenske Monumenter fra en classisk Tidsalder og af velbekjendt Oprindelse, lige saa vist er det paa den anden Side, at Hvo som i disse Figurer vilde søge en mythisk (religiøs) eller historisk Forbindelse, vilde arbeide aldeles forgjæves, tabe sig i ubegrundede, fantastiske Drømmerier, og dog til Slutning, hvis han var fornuftig, nødes til at udraabe: *oleum & operam perdidit*.

Grunden hertil er, at disse talrige Figurer henmaledes paa nærværende anseelige Keramion uden nogensomhelst logisk Forbindelse eller anden Totalidee, end den, at pryde det Sted paa hvilket de hensattes; med eet Ord: *fordi den hele skønne Vase blot er decorativ* og forfærdiget alene i denne Hensigt.

Af dette Slags Vaser gives der ikke faa i de forskjellige Museer, i det britiske Museum i London, i den kongelige franske Samling i Louvre i Paris, i Museo Bourbonico i Neapel o. s. v.; de fleste af dem henstaae uforklarede, fordi Udgiverne af Vaseværker (*Tischbein*, *Hamilton*, *Millin*, *A. de la Borde*, *Millingen*, *Gerhard* o. A.) ikke kunde faae Noget ud af Figurerne Totalitet. Dette Slags Vaser ere sædvanligviis af anseelig Størrelse, efterdi deres første Bestemmelse var, i mange Tilfælde, ganske som nu, at staae paa et Bord, et Skab eller andet Møbel og pryde Stedet hvor de stode. De ere alle, uden Undtagelse, *profane* Keramia: ikke bestemte til hieratisk Brug ved Tempeltjenesten eller til Soningsudgydninger (Libationer), ikke til Veddekampspræmier (*ἄθλα*) i de offentlige Lege og nationale Ridderspil; de ere som oftest af en senere, yngre Tegneskole, sædvanligen senere end den *Lysippiske* Stil i Konsten, hvis Særkjende var en aldeles tro Naturefterligning forbunden

med Bestræbelse efter det Ziirlige, meget forskjellig baade fra den ældre (archaiske) Tegneskoles Strenghed, og fra den grandiose Opfatning som *Phidias* især begrundede og som *Winkelmann* har benævnet den høie Stiil, fordi *Phidias* og hans Skole først hyldede *idealiseret Skjönhed* (ikke nogensomhelst traditionel eller religiøs Fordring) som det høieste Formaal for Konsten.

Tegning og Udførelse paa nærværende Vase er nok ziirlig, takkelig, endog temmelig correct, men der ytrer sig ikke i disse Grupper nogen Tendens til det *idealt* Skjønne eller Grandiose; alle Figurer, Guder, Heroer og Mennesker, see, saa at sige, ligedanne ud; de ere slethen Copier af det Forhaandenværende; med en Bestræbelse efter en vis Elegans, men *uden* det Høie og Storartede. En anden Omstændighed, som ligeledes vidner om denne Vases forholdsmæssig unge Alder, er den, at alle Kjönsdelene paa de mandlige Figurer slet ikke ere antydede; denne bizare Udeladelse vil man neppe finde paa noget græsk Keramion som er ældre end det tredie Aarhundrede før vor Tidsregning. Det synes virkelig som om dette Pedanteri smagte af vor egen Tids flauere Ærbarhed eller uanstændige Anstændighed, af hvad de Franske kalde *une fausse pudeur*, at bedække Kjönsdelene paa nøgne Figurer i Konsten med et Baand, et Blad eller deslige.

Disse store, brillante og meget spraglede Brændtleersvaser ere da og, for det Meste, fra den saakaldte *Alexandrinske* (Ptolemæiske) Tid det er: fra den gamle, ægte *høiellenske Religions Forfalls-Periode*, da en Art *Syncretismus* af de forskjellige Guddomme og deres Dyrkelse var indtraadt, hvilken egentlig foraarsagedes derved, at man ikke ret troede paa Nogen af dem. Exempler af en anden Art, men som udsprang af samme ormstukne Rod, vare hine, saakaldte religiøse, Pragtoptog i Alexandrien i Ægypten under *Ptolemæos Philadelphos* og hans Efterfølgere, hvorom vi f. Ex. have den mærkværdige Beretning i *Athenæos'* vidtløftige Compilation (Deipnosophistæ, i 5te Bogs 27de og følgende Capitler).

Denne Sammenjasken, saa at sige, af forskjellige Guddommers hellige Symboler og Redskaber, Apollinske, Minervalske, Bakchiske, Poseidonske o. s. v. imellem hverandre uden andet, end blot pompøst eller decorativt Sammenhæng, stred aldeles imod en, i Høiellensernes Religion virkelig troende, orthodox Tidsalders Følelser; og dette gjelder ogsaa om denne Præstvasers brillante og brogede Vrimmel af Guder, Heroer,

Mennesker og Heste imellem hinanden. Deslige Ietfærdig Skjemt kunde ikke existere i hiin gamle og gode Tid, som *Aristophanes* saa ofte anpriser, med vittig, bitter Haan og Spot over sin egen, og som *Pindars* Hymner og *Æschylos'* Chørsange bære Præget af. Derfor er ogsaa en gammel hieratisk Vase, det er: et saadant hellensk Keramion som enten virkelig var til Brug ved Offertjenesten, eller var bestemt til Priis ved de offentlige Lege, hvilke alle stode i Forbindelse med en bestemt Cultus *), det meest Modsatte man kan tænke sig, baade i Stil og Betydning, af disse brogede Decorationsvaser. For at gjøre denne Forskjel end mere indlysende foreviste Geh. Legationsraad Bröndsted nöiagtige Tegninger af tvende saadanne ældre hieratiske Vaser og forklarede korteligen deres Forestillinger.

Lector *Scharling* indsendte en Afhandling over adskillige af ham i Urinen fundne Stoffer. Afhandlingen var ledsaget med fölgende Brev: Undertegnede tillader sig herved at tilstille det Kongelige Videnskabernes Selskab en Afhandling, som han önskede maatte findes værdig til at optages i dets Skrifter. — Ved de Undersögelser jeg i sin Tid anstillede over Blærestene, blev min Opmærksomhed tillige i höi Grad henvendt paa Urinen, som endskjönt kun et Excrement, med Rette altid har tildraget sig Chemikernes og Physiologernes Opmærksomhed; da dets Undersögelse er saa skicket til, i en vis Retning til at kaste Lys over Ernæringsprocessen i det dyriske Legeme. Det Bifald, som i forskjellige Lande blev mit Arbeide over Blærestenene tildeel, var mig en Opmuntring til, at forsöge hvorvidt jeg kunde give et lidet Bidrag til Urinens saa forviklede Chemie. Allerede i Sommeren 1840 meddeelte jeg i de skandinaviske Naturforskeres physisk-chemiske Section, nogle forelöbige Forsög over Urinen. Af disse Meddelelser, som findes i de skandinaviske Naturforskeres Forhandlinger for 1840, og derfra ere optagne i flere af de tyske chemiske Journaler, vil jeg kun bringe i Erindring, at det dengang var lykkedes mig at fremstille det harpixagtige Legeme

*) For Exempel: med Zeus-Heredyrkelsen i Olympia; med Poseidons Cultus paa Isthmen; med Apollonsdyrkelsen i Delphi; med Pallas-Athenes Cultus i Athen, o. s. y.